

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Ε/ΤΖ

Αθήνα, 26 Μαρτίου 2012
Αρ.Πρωτ.: ΤΚΕ/Φ.2/ 7632

Ταχ. Δ/ση : Βασ. Σοφίας 15
Ταχ. Κώδ. : 106 74, Αθήνα
Πληροφορίες: Θ. Δεβενές
Τηλέφωνο : 213 1313149
213 1313121
FAX: 210 3389145
E-mail : t.devenes@ydmed.gov.gr
e.tzortzi@ydmed.gov.gr

✓ ΠΡΟΣ:
Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

ΚΟΙΝ :
1.Υπουργείο Οικονομικών
2.Υπουργείο Εξωτερικών
3.Υπουργείο Πολιτισμού και
Τουρισμού
4.Βουλευτή κ. Λευτέρη Αυγενάκη

Σε απάντηση της Ερώτησης, με αριθμό πρωτ. **5278/1-2-2012**, που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Λευτέρης Αυγενάκης, προς τον Πρωθυπουργό, με θέμα **«Διεκδίκηση Γερμανικών Αποζημιώσεων, Κατοχικό Δάνειο και επιστροφή αρχαιολογικών θησαυρών»**, σας πληροφορούμε τα εξής:

Τα θέματα των γερμανικών αποζημιώσεων καθώς και εκείνο του αναγκαστικού κατοχικού δανείου- ως συνέπεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, απασχολούν από μακρού χρόνου την Ελλάδα.

Η χώρα μας, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις εκάστοτε συγκυρίες στις διμερείς και διεθνείς σχέσεις και συνεκτιμώντας τις νομικές, ανθρωπιστικές και άλλες παραμέτρους του ζητήματος, εγείρει το θέμα στο πλαίσιο διμερών συναντήσεων μεταξύ ανωτάτων στελεχών των εκάστοτε κυβερνήσεων και υπηρεσιακών παραγόντων μεταξύ των αρμοδίων Υπουργείων.

Η εν προκειμένω εκκρεμότητα υφίσταται και διατηρούμε πάντα το δικαίωμα και τις δυνατότητες για τον χειρισμό και την ικανοποιητική κατάληξή της. Η Ελλάδα ουδέποτε παραιτήθηκε των αξιώσεών της.

Άλλωστε, το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, στην Απόφασή του από 3^{ης} Φεβρουαρίου τ.έ. σχετικά με την διαφορά μεταξύ Γερμανίας και Ιταλίας στην οποία παρενέβη και η χώρα μας, διαπιστώνει, ότι το γεγονός ότι ένα Κράτος απολαύει ετεροδικίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων ενός άλλου κράτους, δεν επηρεάζει το ζήτημα της διεθνούς του ευθύνης και της συνακόλουθης υποχρέωσης του να παράσχει αποζημίωση. Η Ελληνική κυβέρνηση θα αξιολογήσει την Απόφαση με προσοχή, υπό το φώς της σταθερής και διαχρονικής θέσης ότι το ζήτημα των γερμανικών αποζημιώσεων παραμένει ανοικτό.

Όσον αφορά τις αρχαιότητες που αφαιρέθηκαν βιαίως και παρανόμως από την Ελλάδα, κατά τη διάρκεια της Κατοχής (1941 – 44), σας γνωρίζουμε:

Οι παράνομες ανασκαφές και οι κάθε είδους καταστροφές πολιτιστικών αγαθών, κατά την περίοδο 1941 – 1945, έχουν καταγραφεί σε ειδικό τόμο, με τον τίτλο «Ζημίες των αρχαιοτήτων εκ του πολέμου και των στρατών κατοχής» (συγγραφείς υπήρξαν οι διαπρεπείς αρχαιολόγοι Χ. Καρούζος, Μ. Καλλιγάς, Ι. Μηλιάδης, Γ. Ανδρουτσόπουλος και Ν. Ζαφειρόπουλος). Ο τόμος εξεδόθη το 1946 από το Υπουργείο Παιδείας, ενώ για τον σκοπό καταγραφής και επιστροφής τους μετέβησαν στην αλλοδαπή (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, Ιταλία, Αυστρία), μεταπολεμικώς, πολλοί Έλληνες αρχαιολόγοι.

Κατά την περίοδο της Κατοχής δεν παρατηρήθηκαν κλοπές σημαντικών και «επωνύμων» έργων, αφού τα μουσεία παρέμειναν κλειστά και πολλές αρχαιότητες είχαν επιμελώς αποκρυβεί.

Οι περιοχές που επλήγησαν περισσότερο από τη δράση των δυνάμεων κατοχής υπήρξαν οι κάτωθι:

- α) η Κρήτη.
- Β) η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη
- Γ) η Σάμος και
- Δ) η Θεσσαλία

Εξεδόθησαν δύο εγκύκλιοι από τη Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων προς τις Εφορείες Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων το 1984 και 1993, για την καταγραφή των απωλεσθεισών αρχαιοτήτων, καθώς και όσων επαναπατρίστηκαν. Από τις απαντήσεις των αρμοδίων υπηρεσιών του

ΥΠ.ΠΟ.Τ. διαφαίνεται ότι μικρός αριθμός αρχαίων επεστράφη. Για τα περισσότερα δεν κατέστη δυνατός ο εντοπισμός τους, αφού δεν υπήρχε η αναγκαία φωτογραφική ή σχεδιαστική τεκμηρίωση. Από τις επιστροφές αναφέρουμε ενδεικτικά: Μαρμάρινο γυναικείο άγαλμα κλαπέν από το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, επιγραφές από την Αμφίπολη, το άγαλμα της Φιλίππης, μία λακωνική κύλικα και τρία κιβώτια με αρχαία από τη Σάμο (Μουσείο Βαθέος), χάλκινος τράγος (μουσείο Θέρμου), ανάγλυφο με παράσταση θράκα ιππέα (Έδεσσα), μαρμαρίνη κεφαλή θεραπαινίδος από το επιτύμβιο μνημείο (Παιανία).

Το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού δια της αρμόδιας Διεύθυνσης Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών επιχείρησε, το 2011, να αποσαφηνίσει ποιες αρχαιότητες έχουν επαναπατρισθεί και να καταγράψει αναλόγως και ποια βυζαντινά/μεταβυζαντινά μνημεία είχαν αρπαγεί ή καταστραφεί. Οι απαντήσεις των αρμοδίων Εφορειών Βυζαντινών Μεταβυζαντινών συγκεντρώθηκαν και δημιουργήθηκε ένας κατάλογος μνημείων, τα οποία είχαν υποστεί λεηλασίες ή καταστροφές. Αναφέρονται ενδεικτικά οι πυρπολήσεις μοναστηριών στο ν. Ιωαννίνων (Μολυβδοσκεπάστου, Κοίμησης Γρεβενιτίου, Αγίου Δημητρίου Γρεβενιτίου, Θεοτόκου Ασπραγγέλλων, Αγίου Νικολάου Τριστένου, Γεννήσεως Θεοτόκου Τριστένου, Αγίου Αθανασίου Τρειστένου, Αγίου Αθανασίου Καστανώνα, Προφήτη Ηλία Δόλιανης, Κοίμησης Θεοτόκου Ανθρακίτη), στο ν. Τρικάλων (μοναστικό συγκρότημα Μετεώρων, ο Ι. Ν. Αγίων Θεοδώρων, Ι.Μ. Κοιμήσεως Θεοτόκου Γκούρας, Ι. Ν. Τιμίου Σταυρού Δολιανών, Παναγιά Λιμποχόβου) και στο ν. Αιτωλοακαρνανίας (Κάστρο Βόνιτσας, Κοίμησης Θεοτόκου Ακαρνανίας, Γενέσιο Θεοτόκου Ρέθα Βάλτου, Εισόδια Θεοτόκου Μυρτιάς Θέρμου, Παντοκράτορας Αγγελοκάστρου, Γενέσιο Θεοτόκου Κατερινούς, Άγιος Σιμεών Μεσολογγίου). Η πλειονότητα των προαναφερθέντων μνημείων αποκαταστάθηκαν μεταπολεμικώς. Επιπροσθέτως, αφαιρέθηκαν εικόνες, χειρόγραφα και εκκλησιαστικά κειμήλια από διάφορες Μονές και ιερούς ναούς (Μονή Ταξιαρχών Γκούρας, Δήμος Κόνιτσας, Μονή Βέλλας, Καλπάκι, Ι.Μ. Ρουσάνου).

Προσφάτως (2010), η Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών ενημερώθηκε από τον επιστημονικό υπεύθυνο του Pfahlbaumuseum της Γερμανίας, ότι στο συγκεκριμένο μουσείο φυλάσσονται αρχαιότητες, προερ-

χόμενες από την παράνομη ανασκαφή νεολιθικού οικισμού στη Θεσσαλία, η οποία διεξήχθη κατά τη διάρκεια της Κατοχής από τους Γερμανούς. Η Διεύθυνση επικοινωνήσε άμεσα με το εν λόγω Μουσείο και τα αρχαία θα επαναπατρισθούν αμέσως μόλις ολοκληρωθεί η καταγραφή τους.

Ο Υπουργός

Δημήτρης Ρέππας

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Προϊστάμενος του Τμήματος
Γραμματείας
Γιάννης Μπαμπινιώτης

DM

Εσωτερική Διανομή:
Γραφείο κ. Υπουργού
Γραφείο κ. Υφυπουργού